

Pascal Lamb or Pascal Lame: Crafting a Meaningful Seder

Rabbi M. Penner

פרק י"ב

ויקרא משה לכל־זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתכם ושחטו הפסח: ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר־בסוף והגעתם אל־המשקוף ואל־שתי המזוזות מן־הדם אשר בסוף ואתם לא תצאו איש מפתח־ביתו עד־בקר: ועבר יהוה לנגף את־מצרים וראה את־הדם על־המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח יהוה על־הפתח ולא יתן המשחית לבא אל־בתיכם לנגף: ושמתם את־הדבב הגה לקל־לך ולבניך עד־עולם: והיה כִּי־תבאו אל־הארץ אשר יתן יהוה לכם באשר דבר ושמתם את־העבדה הזאת: והיה כִּי־יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם: ואמרתם זבח־פסח הוא ליהוה אשר פסח על־בתי בני־ישראל במצרים בנגפו את־מצרים ואת־בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:

Moses then summoned all the elders of Israel and said to them, “Go, pick out lambs for your families, and slaughter the passover offering. Take a bunch of hyssop, dip it in the blood that is in the basin, and apply some of the blood that is in the basin to the lintel and to the two doorposts. None of you shall go outside the door of your house until morning. For יהוה, when going through to smite the Egyptians, will see the blood on the lintel and the two doorposts, and יהוה will pass over the door and not let the Destroyer enter and smite your home. “You shall observe this as an institution for all time, for you and for your descendants. And when you enter the land that יהוה will give you, as promised, you shall observe this rite. And when your children ask you, ‘What do you mean by this rite?’ you shall say, ‘It is the passover sacrifice to יהוה, who passed over the houses of the Israelites in Egypt when smiting the Egyptians but saved our houses.’ Those assembled then bowed low in homage.

פרק י"ג

ויאמר משה אל־העם זכור את־היום הזה אשר יצאתם ממצרים מביית עבדים כי בתוך יד הוציא יהוה אתכם מגוה ולא יאכל חמץ: היום אתם יצאים בחודש האביב: והיה כִּי־ביאתך יהוה אל־ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחניזי והיבוסים אשר נשבע לאבותיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את־העבדה הזאת בחודש הזה: שבעת ימים תאכל מצת וביום השביעי תג ליהוה: מצות יאכל את שבעת הימים ולא־יראה לך חמץ ולא־יראה לך שאר בכל־גבלך: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים: והיה לך לאות על־ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת יהוה בפניך כי בנגד חוקה הוצאתך יהוה ממצרים: ושמת את־החוקה הזאת למועדה מימים ימימה:

And Moses said to the people, “Remember this day, on which you went free from Egypt, the house of bondage, how יהוה freed you from it with a mighty hand: no leavened bread shall be eaten. You go free on this day, in the month of Abib. So, when יהוה has brought you into the land of the Canaanites, the Hittites, the Amorites, the Hivites, and the Jebusites, which was sworn to your fathers to be given you, a land flowing with milk and honey, you shall observe in this month the following practice: “Seven days you shall eat unleavened bread, and on the seventh day there shall be a festival of יהוה. Throughout the seven days unleavened bread shall be eaten; no leavened bread shall be found with you, and no leaven shall be found in all your territory. And you shall explain to your child on that day, ‘It is because of what יהוה did for me when I went free from Egypt.’ “And this shall serve you as a sign on your hand and as a reminder on your forehead—in order that the Teaching of יהוה may be in your mouth—that with a mighty hand יהוה freed you from Egypt. You shall keep this institution at its set time from year to year.

רש"י

בעבור זה. בעבור שְׁאֵמִים מְצוּוֹתָיו - כְּגוֹן פֶּסַח מִצָּה וּמְרוֹר הַלֶּלִי:

For the sake that I should carry out His commands, such as this Passover offering, this unleavened bread and this bitter herb (cf. Mekhilta d'Rabbi Yishmael 13:8:1).

את העבדה הזאת. שֶׁל פֶּסַח. וְהֵלֵא כִּבְר נֶאֱמַר לְמַעַלָּה "וְהִנֵּה כִּי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְגו'" - וְלָמָּה חָזַר וּשְׁנָאָהּ? בְּשִׁבִיל דְּבַר שְׁנִיתֵחַדֵּשׁ בָּהּ. בְּפִרְשָׁה רֵאשׁוֹנָה נֶאֱמַר "וְהִנֵּה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֵבֶדְתָּהּ הַזֹּאת לָכֶם" - בְּבִין רִשְׁעֵי הַכֶּתוּב מְדַבֵּר שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכֶּלֶל. וְכֵאן "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ" - בְּבִין שְׁאֵינִי יוֹדֵעַ לְשָׂאֵל, וְהַכֶּתוּב מְלַמֵּד שֶׁתְּפַתַּח לוֹ אֶתְּהָ בְּדַבְרֵי אַגְדָּה הַמּוֹשְׁכִין אֶת הַלֵּב (מכילתא):

That of the Paschal offering. But has it not already been said above, (Exodus 12:25) "And it shall come to pass when ye be come into the land ... [that ye shall keep this service]"? Why then does it repeat it again? On account of a new matter that is introduced here; viz., in the former chapter it says, (v. 26) "And it shall come to pass when your children shall say unto you, What mean ye by this service?" and there Scripture is speaking about a wicked son who excludes himself from the Israelite community (by saying ye, as though he does not wish to participate in the service), whilst here it states, (v. 8) "And thou shalt tell thy son", referring to a son who does not know how to enquire, and Scripture teaches you that you yourself must open up the conversation with Agadic explanations which attract the heart (cf. Mekhilta d'Rabbi Yishmael 13:14:1; Shabbat 87a).

משנה פסחים ט:ה

מה בין פֶּסַח מִצְרַיִם לְפֶסַח דּוֹרוֹת? פֶּסַח מִצְרַיִם: מְקַחוּ מִבְּעֶשֶׂוֹר - וְטָעוּן הַזֹּאת בְּאַגְדַּת אֲזוּב עַל הַמְשֻׁקּוֹף וְעַל שְׁתֵּי מְזוּזוֹת - וְנֶאֱכַל בְּחֶפְזוֹן בְּלִילָה אֶחָד. וּפֶסַח דּוֹרוֹת - נוֹהֵג כָּל שְׁבָעָה:

What are the differences **between the Paschal lamb** that the Jewish people offered in **Egypt** and the **Paschal lamb** offered in all later **generations**? **The Paschal lamb** the Jewish people offered in **Egypt** had to be **taken from the tenth** of the month of Nisan **and required** the people to **sprinkle** its blood **with a bundle of hyssop**, unlike the Paschal lamb in all later years, **and** its blood was also sprinkled **upon the lintel and the two doorposts**, **and it was eaten with haste**; in addition, the Paschal lamb in Egypt was only **on one night**, whereas **the Paschal lamb** throughout the **generations is observed for seven days**.

רמב"ן

ושמרתם את הדבר הזה הוא דבר הפסח עצמו שאמר למעלה (שמות י"ב:כ"א) ושחטו הפסח. ואם הוא רחוק - לא מתן הדמים הסמוך לו - כי בפסח מצרים בלבד נצטוו בכך - כמו שאמר (שמות י"ב:כ"ג) "ועבר ה' וראה את הדם" וגו'

This refers to the Passover-offering itself, concerning which He had said above, *and slaughter the Passover lamb*, even though it is removed [by two verses from here]. It does not refer to the putting of the blood [upon the lintel and on the two side-posts, mentioned above] in the verse nearby, since only in the Passover of Egypt were they commanded to do so, [i.e., to put the blood upon the lintel, etc.], as it is said, *For the Eternal will pass through to smite the Egyptians; and when He seeth the blood upon the lintel*, etc. Similarly, the expression, *and ye shall keep this service*, means the offering of the Passover. A similar case [of a Scriptural expression that is connected with one that is far removed and not with the one nearby], is the verse, *And also unto thy bondwoman thou shalt do likewise*.